

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temellerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Fatih ŞAHİN¹ Hasan TABAK² Burcu YAVUZ TABAK³

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Aksaray, Türkiye sahinfatih@gazi.edu.tr

²Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Aksaray, Türkiye hasantabak@aksaray.edu.tr

³Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Aksaray, Türkiye burcutabak@aksaray.edu.tr (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 16.06.2023

Kabul: 08.10.2023

Yayın: 29.10.2023

Anahtar Kelimeler:

Eğitim Felsefesi,
Türk Eğitim Sistemi,
Eğitimin Felsefesi
Temelleri

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın modeli nitel olarak tasarlanmış olup araştırmada katılımcıların Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin bilinç yapılarını açığa çıkarmak amaçlandığından olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde Eğitim Felsefesi dersini başarıyla tamamlayan 30 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak araştırmacılara sunmuşlar ve yazılı metinler doküman analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonuçlarına bakıldığında özellikle klasik felsefi akımlar, natüralizm ve pragmatizm kapsamında değerlendirilebilecek daha fazla görüşün ileri sürüldüğü görülmüştür. Türk eğitim sisteminde yaşanan değişikliklere yönelik eleştiriler yapılmış, kalıcı ve köklü bir sisteme duyulan ihtiyaç ifade edilmiştir. Ayrıca temel değerler ve beceriler kazandırma yönüyle de Türk eğitim sistemine yönelik eleştiri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle yükseköğretim düzeyinde felsefi akımlara ilişkin temel farkındalığın olduğu ve öğretmen adayları tarafından Türk eğitim sisteminin bu bağlamda değerlendirilebildiği ileri sürülebilir. Felsefi derinliğin artırılması bakımından toplumun her yönüyle felsefeye yönlendirilmesinin, ayrıca her türlü eğitim faaliyetinin neden-sonuç ilişkisi kurularak ele alınmasının ve bireylerin eğitime ilişkin konularda bilginin verdiği yetkinlikle sorgulamalar yapmalarının Türk eğitim sistemi açısından olumlu sonuçlar meydana getirebileceği ileri sürülebilir.

Teacher Candidates' Views on the Philosophical Foundations of Turkish Education System

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 16.06.2023

Accepted: 08.10.2023

Published: 29.10.2023

Keywords:

Education
philosophy,
Turkish Educational
System,
Philosophical
Foundations of
Education

The aim of this research is to determine the opinions of teacher candidates on the philosophical foundations of the Turkish education system. The model of the research is designed qualitatively and phenomenological design is used since it is aimed to reveal the consciousness structures of the participants about the philosophical foundations of the Turkish education system. The participants of the study consisted of 30 teacher candidates who successfully completed a course on Education Philosophy at a public university. The participants presented their views on the philosophical foundations of the Turkish education system in writing and these documents were analyzed. When the results of the research were examined, it was seen that there were more opinions that could be considered within the scope of classical philosophical currents, naturalism and pragmatism. Criticisms were made about the changes in the Turkish education system and the need for a permanent and rooted system was expressed. Moreover, criticism was made on the Turkish education system in terms of gaining basic values and skills to the individual. Based on the results of the research, it can be argued that there is a basic awareness about philosophical thoughts at the level of higher education and that the Turkish education system can be evaluated by the teacher candidates in this context. In order to increase the philosophical depth, it can be argued that directing the individuals to philosophy and also taking the cause-effect relation of all kinds of educational activities and making inquiries with the competence given by the knowledge about the subjects of education can bring positive results for the Turkish education system.

Atf/Citation: Şahin, F., Tabak, H. & Yavuz Tabak, B. (2023). Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temellerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 5(3), 798-811.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Eğitimin merkezinde yer alan kavramlara veya olgulara ilişkin sorgulamaların yapıldığı bir yerde eğitim felsefesinden söz edilebilir. Eğitim kime verilmelidir? Eğitim programları nasıl düzenlenmelidir? Herkese aynı eğitim mi verilmelidir? Devletin eğitimdeki rolü ne olmalıdır? Bu gibi soruların her birine karşılık gelebilecek felsefi cevaplar bulmak mümkündür. Çağdaş eğitim düşüncesi içerisinde kimi zaman Platon'un doğuştan erdem kavramından yola çıkarak, kimi zaman Locke'ın ampirist görüşlerinden etkilenerek, kimi zaman Rousseau'un görüşlerini dikkate alarak, kimi zaman Aristoteles'in erdem kazanmada deneyime verdiği önemden yararlanarak farklı farklı görüşleri sürülmüş, eğitime dair sorulara bu düşünürlerin ve başka birçok düşünürün görüşlerinden yararlanılarak cevaplar aranmıştır (Winch, 2012).

Guttek (2017) gerçeklik, insan doğası ve toplum üzerine düşünmeye başlayan öğretmenin eğitim felsefesi yaptığını ifade etmiş, felsefenin eğitimdeki yeri ve önemi üzerinde durmuştur. William James (2017, s. 37) felsefenin insan için önemini aşağıdaki ifadelerle ortaya koymuştur:

...Felsefe insanın aynı anda en yüce ve en sıradan uğraşlarından biridir. En küçük yarıklarda dolanır ve en geniş bakış açılarını sunar. Söylendiği üzere "felsefe karın doyurmaz", ancak ruhumuza cesaret aşılır; yaklaşım tarzı, şüphesi ve meydan okuyuşu, gereksiz ayrıntıları ve akıl yürütmeleriyle sıradan insanlara itici gelse de hiçbirimiz onun dünyamıza sunduğu parlak ışık olmaksızın yapamayız.

Winch (2012) felsefi düşünme yeteneğinin öğretmenlerin mesleki yargılara varmalarında vazgeçilmez bir bileşen olduğunu iddia etmiştir. Öğretmen için vazgeçilmez gibi görünen felsefenin okul toplumu ve ülke eğitim sistemleri için de vazgeçilmez olduğu ileri sürülebilir. Türk eğitim sistemi tarihi süreç içerisinde incelendiğinde gerek araştırmacıların (Aslan, 2014; Bakır, 2007; Doğanay ve Sarı, 2018; Ertürk, 1988), gerek uygulayıcıların (okulların vizyon ve misyon ifadeleri), gerekse politika yapımcıların eğitim felsefesine önem verdikleri, eğitim sistemini felsefi bir temele dayandırmaya çalıştıkları görülmektedir. Güncel gelişmeler ışığında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanıp kamuoyuna sunulan "2023 Eğitim Vizyonu" (MEB, 2018) başlıklı politika belgesinde de eğitim vizyonu felsefesi öncelikli bir konu olarak ele alınmıştır.

Eğitim felsefesi denilince akla okul, öğretmen, öğrenci, yönetici, eğitim sistemi, müfredat gibi kavramlar gelmektedir. Eğitim felsefesinin odağında yer alan öğretmenin temel bir aktör olduğu ve eğitim felsefesini şekillendirmede temel bir işleve sahip olduğu ileri sürülebilir. Çünkü öğretmenin dersini işleyiş tarzı, sınıfta oluşturduğu ortam, öğrenciyle ilişkileri ve başka birçok değişken eğitime ilişkin düşünce yapılarının oluşmasında etkili olmaktadır. Eğitim felsefesinin temel öznesi ve mimarları olan öğretmenlerin eğitime, eğitimin amaçlarına, işlevselliğine ilişkin düşünceleri, sahip oldukları düşünce yapıları tarafından etkilenmektedir. Bu yüzden öğretmenlerin bilinç yapılarına dair analitik çözümler yapmak eğitim sistemini felsefi bağlamda ele almayı kolaylaştıracaktır.

Öğretmenin sahip olduğu değerlerin, inançların, düşüncelerin bir anda oluşmadığı gerçeği onu sadece meslek içinde değil, meslek yaşamına atılmadan önceki yaşamını da incelemeyi gerekli kılmaktadır. Bu yüzden araştırmada aday öğretmenlik sürecine önem verilmiş, yarının öğretmenlerinin Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde Türkiye'de öğretmen adaylarının felsefi inanç veya algılarını ortaya koyacak tarama modelinde nicel birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir (Aybek ve Aslan, 2017; Çelik ve Orçan, 2016; Ilgaz, Bülbül ve Çuhadar, 2013). İlgili literatürde deneysel çalışmalar da mevcuttur (Aslan, 2014; Doğanay ve Sarı, 2018). Ancak bu tür araştırmalar yapılandırılmış bir formda gerçekleştirildiği için öğretmenlere alternatif ifadeler kullanma imkânı vermemektedir.

Eğitim alanında kantitatif veya ampirik türdeki araştırmalarda genellikle deneysel yöntem, yarı deneysel yöntem ve anketler aracılığıyla araştırma verileri elde edilir. Olguların veya varlıkların ontolojik veya epistemolojik temellerine ilişkin ayrıntılı sorgulamalar yapılmak istendiğinde araştırmaların farklı bir şekilde tasarlanmasına ihtiyaç duyulabilmektedir (Cherryholmes, 1992). Bu bağlamda araştırmanın nitel olarak tasarlanmış olmasının katılımcıların özgün ifadeler kullanmalarına katkı sağladığı ve bu durumun da çalışmaya ayrıntılı betimlemeler olarak yansıdığı ileri sürülebilir. Bu nedenlerle araştırmada öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Öğretmen adayları Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin olarak;
 - a. Geleneksel felsefi akımlar (idealizm veya realizm),
 - b. Natüralizm,

c. Pragmatizm ve

d. Varoluşçuluk kapsamında hangi görüşleri ileri sürmüşlerdir?

2. Öğretmen adayları politika veya ideoloji kapsamında hangi görüşleri ileri sürmüşlerdir?

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim, felsefi açıdan ele alınması gereken önemli bir sistemdir. Bu bölümde Geleneksel felsefi akımlar, natüralizm, pragmatizm ve varoluşçulukla ilgili temel bazı açıklamalar yer almaktadır.

İdealizm. Varlık ötesi anlam arayışı içerisinde olan idealizmde gerçeklik düşünsel/zihinsel yolla keşfedilir. Dolayısıyla en iyi eğitim biçimi zihni geliştiren eğitim olarak ifade edilir (Gutek, 2017). İdealizmde varlığa veya gerçekliğe ilişkin evrensel ilkeler öne sürülmekte, adalet, iyilik, doğruluk, erdem gibi kavramlar üzerinde durulmaktadır. İdealist felsefi öğretinin öncülerinden Platon'un (2000, 2016) "Diyaloglar" veya "Devlet" adlı eserlerinde bu kavramlar etrafında diyalogların sürdürüldüğü görülmektedir.

Realizm. Gerçekliğin nesnel bir düzeni olduğunu iddia eden realist görüşe göre nesnelere gerçekten var olduğu bir dünyada yaşamaktayız ve gerçeklik düşüncelerimizden, isteklerimizden, tercihlerimizden bağımsız olarak vardır (Gutek, 2017). Realist felsefi öğretilerde varlık içinde barındırdığı ikilik ile açıklanmaktadır. Beden ve akıl, teori ve uygulama bu tarz ikiliklerdir. Aristoteles'e (2016) göre beden (madde) değişkenliği ve süreksizliği temsil eder, varlığa sadece niteliksel bir fark katar, ancak varlığın özü hakkında bilgi vermez. Akıl ise iyiyi, güzeli, doğruyu, erdemi temsil eden, insan doğasına anlam katar. Realist felsefi öğretilerde de idealizm gibi akla önem verilir ve eğitim yoluyla zihinsel yetilerin geliştirilmesi amaçlanır (Gutek, 2017).

Natüralizm. Natüralist felsefi görüşte, bireyin kendi doğasına uygun davranışlar sergilemesi beklenir. Bu fikrin önemli temsilcilerinden Jean Jacques Rousseau (2018) bir başkasına benzemeye çalışmanın ve kendisiyle eş düşüncede olmamanın insan doğasına aykırılığına değinmektedir. Natüralizmde gerçekliğe doğüstü bir anlam yüklenmez (Gutek, 2017). Natüralist eğitim anlayışında, eğitimin seyri tıpkı doğada olduğu gibi yavaş olmalıdır, bireye yetkinlik kazandırmak için (örneğin, dil yetkinliği) doğasına uygun olmayan müdahaleler yapılmamalıdır (Rousseau, 2018). Natüralist eğitim anlayışında her tür araştırmanın doğaya uygun yöntemlerle yapılması yönünde bir eğilimin olduğu ileri sürülebilir (Bakır, 2007).

Pragmatizm. Pragmatist felsefe denilince genellikle akla John Dewey, Charles Sanders Peirce, William James gibi isimler gelir. Bu düşünürler felsefenin uygulamalı/denenmiş insan problemlerine çözüm üretmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir (Gutek, 2017). Pragmatizmde inançların veya düşüncelerin deneyimlenebilir ne tür pratik farklar yarattığına bakılır (James, 2017). James'a (2017) göre pragmatizmde çoğulcu bir doğruluk anlayışı, inancın veya düşüncenin sağladığı fayda veya tatmin ediciliği, iş görmedeki başarısı önemlidir.

Varoluşçuluk. Noddings (2017) çok sayıda düşünürün fikirlerini içeren, sistematik felsefeyi ve düşünce ekollerini reddeden varoluşçuluğun tam anlamıyla bir felsefi ekol olmadığını ifade etmiştir. Varoluşçu fikirler 19. yüzyılda Sören Kierkegaard, Friedrich Nietzsche, Fyodor Dostoyevski gibi düşünürlerde; 20. yüzyılda Karl Jaspers, Martin Heidegger, Martin Buber, Gabriel Marcel, Jean-Paul Sartre, Paul Illich gibi düşünürlerde görülmektedir (Gutek, 2017). Varoluşçu düşüncede "Varlık özden önce gelir" görüşünün sıklıkla vurgulandığı görülmektedir (Gutek, 2017; Noddings, 2017). Bir başka ifadeyle varoluşçular insanın önceden belirlenmiş bir doğasının olduğunu reddederler. Varoluşçu düşüncede sıklıkla vurgulanan temalardan biri de özgürlüktür. Varoluşçu düşünürler insanın yeryüzüne belirlenmiş bir doğa ile gönderilmediğini, seçim yapma özgürlüğünün olduğunu, bilerek ve isteyerek planlı davranışlar sergileyebildiğini ifade etmişlerdir (Noddings, 2017).

İdeoloji. Bir grubun görüş açısını, programını, eylemini, isteklerini meşru kılmaya yarayan ideolojinin grup kimliği belirleme, grupta dayanışmayı sağlama, konsensüse varma, görüş birliğini pekiştirme, "biz" duygusunu güçlendirme, grup aidiyetini artırma gibi bir işlevi vardır (Gutek, 2017). Gutek'e (2017) göre ideolojilerde tarih (geçmiş, bugün ve gelecek) düşünce bütünü oluşturmada önemli bir unsurdur. İdeoloji bir grubun geçmişini ele alır. Bu grubun geçmişinden hikâyeler ve kahramanlıklar üretir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nitel olarak tasarlanmış olup araştırmada katılımcıların Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin bilinç yapılarını açığa çıkarmak amaçlandığından olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Olgubilim, bireyin bilincinden ve deneyimlerinden açığa çıkan sözcüklerle ilgilenir (Johnson ve Christensen, 2012). Olgubilim araştırmalarında farkında olduğumuz ancak hakkında ayrıntılı bir kavrayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz döneminde “Eğitim Felsefesi” dersini başarıyla tamamlayan 30 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabılır durum örnekleme stratejisi ile oluşturulmuştur. Bu örnekleme yöntemi araştırmanın ekonomikliğinin yanında araştırmacıya pratiklik sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle araştırmacı ulaşması kolay olan çalışma grubunu belirleyerek araştırmasını gerçekleştirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacılar kolay ulaşılabılır çalışma grubunun sınırlılığını, katılımcı çeşitliliğinin araştırma amaçlarına hizmet etmesine özen göstererek katılımcı özelliklerinin araştırmaya etkisini azaltmayı amaçlamışlardır. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	Sayı
Kadın	18
Erkek	12
Öğretmen Adayının Kayıtlı Olduğu Program	Sayı
Okul Öncesi Öğretmenliği	17
Matematik Öğretmenliği	6
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	4
Fizik Öğretmenliği	3

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırmada, gönüllü katılım gösteren öğretmen adaylarından Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin görüşlerini içeren bir yazılı metin getirmeleri istenmiştir. Bunun için öğretmen adaylarına bir hafta süre verilmiş, kendi düşüncelerini metne aktarmaları istenmiştir. Dört farklı programdan 34 katılımcı araştırmacılara yazılı metin sunmuşlar, ancak dört katılımcı felsefi akımlara ilişkin tanımlamalar yapmakla yetinip Türk eğitim sistemine ilişkin herhangi bir değerlendirmede bulunmadıkları için 30 katılımcının görüşü dikkate alınmıştır.

Verilerin Analizi

Gönüllü olarak araştırmacılara verilen bu yazılı metinler üzerinden doküman analizi yapılmıştır. Fitzgerald (2012), eğitim örgütlerine ilişkin kayıtlar, denetim raporları, çalışanlara ilişkin bilgiler, kurum internet sayfaları, politika notları, konuşma metinleri, basın bültenleri, ders kitapları gibi farklı dokümanların eğitim örgütlerinin daha kapsamlı anlaşılmasına ve daha iyi betimlenmesine yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırmada katılımcıların eğitim felsefesine ilişkin görüşlerini öne sürdükleri yazılı metinler birer doküman olarak ele alınmıştır. Doküman analizinde, araştırmaya ilişkin dokümanlar üzerinde kritik değerlendirmeler yapılmakta; araştırmanın problem durumuyla ilgili bu dokümanlar arasındaki ilişkiler, çelişkiler, boşluklar, tutarsızlıklar araştırmacı tarafından ortaya koyulmakta ve problemin çözümü için sonraki süreç veya süreçlerde neler yapılabileceği okuyucuya aktarılmaktadır (American Psychological Association, 2011).

Araştırmada dokümanlar betimsel olarak incelenmiştir. Araştırma verileri NVivo bilgisayar programında çözümlenmiş olup ilgili literatürde var olan kategoriler kapsamında kodlamalar yapılmış, betimsel ifadelerle araştırmaya derinlik katılmıştır. Araştırma bulguları kategorik hale getirilirken felsefe akımlarına göre sınıflama yapılmış ve bulgular bu kapsamda kavramsallaştırılmıştır.

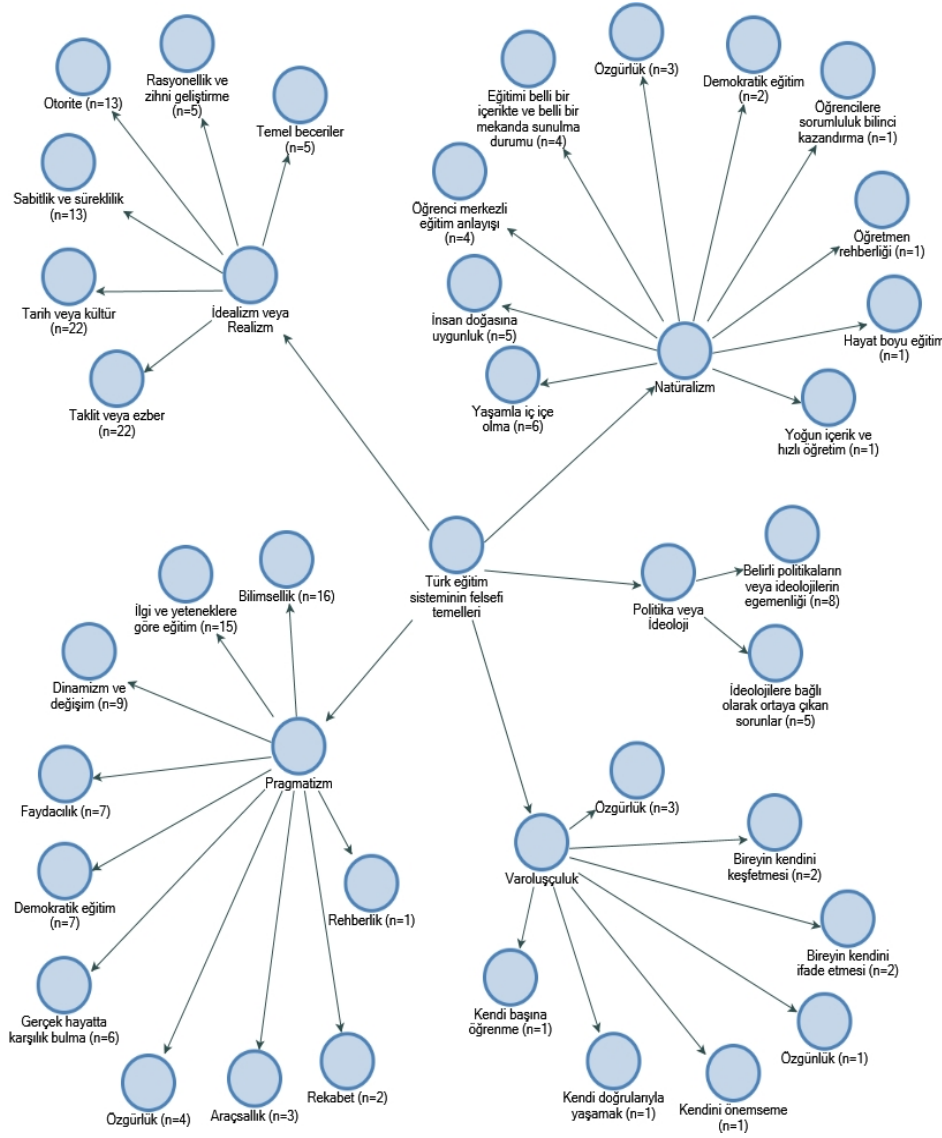
Geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için araştırmacı beklentilerini ve düşüncelerini araştırma sonuçlarına yansıtılmaya çalışmıştır. Doğrudan betimlemeler yoluyla katılımcı görüşlerine yer verilerek nesnel bir tutum sergilemiştir. Araştırmada ayrıca doküman incelemesi sonucunda ortaya çıkan bulgulara, uzman görüşleri alınarak son hali verilmiştir. Büyüköztürk vd. (2012) nitel araştırmalarda verilerin toplanması ve yorumlanması aşamasında araştırmacının beklentilerini veya düşüncelerini araştırma sonuçlarına yansıtabileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle araştırmacının yansız ve ön yargılardan uzak olması önemli görülmektedir. Ayrıca araştırma verilerinin farklı kişiler tarafından da yorumlanması ve farklı yorumlar arası karşılaştırmaların yapılması araştırmanın iç geçerliliğini (inandırıcılık) artıran unsurlar olarak görülmektedir (Büyüköztürk vd., 2012).

Etik

Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu 25.04.2023 tarihli 2023/03-33 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin görüşleri kategoriler ve kodlar şeklinde Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

Geleneksel Felsefi Yaklaşımlar: İdealizm ve Realizm

Şekil 1 incelendiğinde öğretmen adayları tarafından geleneksel felsefi yaklaşımlara (idealizm ve realizm) ilişkin daha fazla görüş ileri sürüldüğü görülmektedir. Katılımcılar Türk eğitim sistemini felsefi yönden değerlendirirken ağırlıklı olarak taklit veya ezber ile tarih veya kültüre ilişkin görüşler öne sürmüşlerdir. Katılımcıların yarısına yakını sabitlik ve süreklilik ile otorite bağlamında görüş ortaya koyarken bir kısım katılımcılar da rasyonellik ve zihni geliştirme ile temel beceriler konularında görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bir öğretmen adayı ezberciliğe ilişkin, "Türk eğitim sistemi bireyi ezbere sürüklemekte, onu sorgulama ve araştırma yapmaktan alıkoymaktadır" ifadesini kullanmıştır. Bir başka katılımcı ise ezberciliğin eskiden uygulandığını, mevcut durumun farklı olduğunu şu ifadelerle ileri sürmüştür: "Geçmiş dönemlerde öğretmen merkezli, ezberci, otoriter bir sistemin hâkim olduğu ve eğitimin okul dışına taşınmadığı bir eğitim sistemi bulunduğu görüşündeyim. Şimdi ise artık bunun değişmeye başladığının, öğrencilerin merkeze alındığının, sistemin esnekleştirildiğinin kanısındayım". Ezberciliği eleştiren bir katılımcı, "Öğretimin temel yöntemi deney, gözlem ve araştırmadan ziyade ezberciliktir. Bunun sebebi imkânların yetersiz olması mıdır bilmem ama en çok kullanılan

yöntemin ezbercilik olması öğrencileri köreltmıştır” ifadesini kullanmış, bu konuya ilişkin eleştirisini, “Hazır bilginin sunumuna alışan öğrenci kendi başına öğrenmeyi reddeder. Bu sebeptendir ki artık öğrenenin sadece öğreteninki kadardır, bundan ileriye gidemez” ifadeleriyle devam ettirmiştir. Eğitim sistemini ezbercilik yönüyle eleştiren bir başka katılımcı çözüm önerisiyle birlikte görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Eğitim sistemimizde sürekli yakınılan “ezbercilik” ne yazık ki var. Bilgileri sadece ezberlemek, bilgilerin mantığını kavrayamamak bizi geliştirmiyor. Düşünme becerimiz gelişmiyor, adeta robot oluyoruz. Artık biz de o kadar alışmışız ki ezber mantıksal şeylerden korkar olmuşuz. Mantıksal bir konu olduğunda “Eyyvah! Anlayabilecek miyim acaba?” diye düşünüyoruz. Yani sistemimize ezber yerleşmiş durumda. Peki, bunu nasıl aşabiliriz? Aklıma gelen ilk şey: kitap okumak.

Bir öğretmen adayı Türk eğitim sistemine ilişkin değer kapsamında, “Hem öğretmenin hem öğrencinin değer gördüğü, gereksiz bilgi yüklemelerinin olmadığı, temelinde eşitlik, özgürlük kavramlarının olduğu bir eğitim sisteminin düşündeyim” ifadesini kullanmıştır. Diğer bir katılımcı hem temel değerler hem de temel beceriler kapsamında değerlendirilebilecek şekilde okuma, yazma, sayısal işlem yapma gibi temel becerilerin okullarda öğretildiğini, ayrıca okullarda öğrenciye sorumluluk alma, saygı, sevgi gibi değerlerin kazandırıldığını, bu yüzden Türk eğitim sisteminin birey yaşantısı üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu belirtmiştir. Bir başka öğretmen adayı öğretmenliğin bir gönül işi olduğunu, her türlü fedakârlığı gerektirdiğini, öğretmende görülen özverili ve hakkaniyetli davranışların sahip olduğu akademik bilgiden daha değerli olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde bir başka öğretmen adayı değerlerin önemini şu ifadelerle açıklamıştır: “Öğretmen olacak kişinin dürüst, ahlaklı ve adaletli olmasını bekleriz”. Bir öğretmen adayı mevcut eğitim uygulamalarından rahatsızlığını şu ifadelerle açıklamıştır: “Toplumun kodlarının aksine pozitivist bir yapıya sahip olan eğitim sistemimiz, toplumun düşünce geleneğinden ve beslendiği geleneksel kaynaklardan uzak kalmaktadır”. Bir katılımcı okullar arası eşitsizliklere rağmen öğretmenin değer temelli, ideal bir duruş ortaya koyduğunu şu ifadelerle açıklamıştır:

Genç nüfusun fazla olduğu bir ülke olduğumuz için ideale göre daha kalabalık sınıflarda eğitim-öğretim verilmektedir. Okulların eşitliği gibi bir kavramdan bahsetmek ise söz konusu bile değildir. Bazı okullarda gördüğümüz modern ve tam teçhizatlı yapılar başka yerlerde yerini derme-çatma binalara ve boyası, sırası bile doğru düzgün olmayan, sobalı yetersiz okullara bırakmaktadır. Fakat eğitim-öğretim her yerde eşittir. Görevini aşkla yapan öğretmenler vardır bana göre. Öğrencileri için canını dişine takan, azimli, cesur ve idealist öğretmenler vardır. En azından benim gözümde öyleler ya da öyle olmaları gerekiyor.

Öğretmenin merkezde ve bilgiyi aktaran bir kişi olması, öğrencinin de öğretmenin otoritesine boyun eden ve onun öğrettiklerini ezberleyen bir kişi olması yönüyle de Türk eğitim sistemine yönelik eleştiriler yapılmıştır. Bir öğretmen adayı bu kapsamda Türk eğitim sistemine yönelik “Pozitivist, buyurgan, ezberci ve süreksiz” eleştirisini yapmıştır. Benzer bir eleştiriyi bir başka katılımcı, “Herkesin de bildiği gibi ezberci, ezber odaklı bir eğitim sistemimiz var. Derslerde öğretmenin aktif, öğrencinin pasif olduğunu düşünüyorum” ifadesiyle ileri sürmüştür. Öğretmen merkezli bir eğitim sistemini eleştiren bir öğretmen adayı tepkisini, “Öğrenci-öğretmen arasında otorite ve saygı kavramlarına önem veren, öğretmen merkezli bir eğitimi benimseyen bir eğitim sistemimiz vardır” olarak ifade etmiştir. Bir başka katılımcı da öğretmen merkezli eğitim ve öğretmen hâkimiyeti konusunda benzer şekilde şu görüşü ileri sürmüştür:

Eğitim sistemimizde her ne kadar öğrenci merkezli bir eğitim anlayışını benimsiyor olsak da öğretmen merkezli bir eğitim anlayışı bugün bile hale devam etmekte fikrimce. Zira öğretmenlerimizin tahtaya çıkıp ders anlattığı, öğrencilerin derse katılım yapmadan oturduğu yerden onu dinlediği idealist, hâkimiyetçi bir anlayış söz konusudur.

Eğitim sisteminde tutarlı, bütünsellik arz eden, kalıcı bir sistem oluşturmanın önemine değinilmiştir. Bir öğretmen adayı eğitim sisteminde yaşanan süreksizliği şu ifadelerle açıklamıştır: “SBS, TEOG, OKS, YGS-LYS, ÜSS, LGS, TYT-AYT... Kısaca Türk eğitim sistemi. Yıllardır değişkenlik gösteren ve bir düzene oturtulamamış eğitim sistemimiz. Bir yenilik yapılırken işin asıl muhatabı olan öğrenciye ve aileye de sorulmalı”. Benzer şekilde bir başka katılımcı Türk eğitim sisteminde yaşanan sık değişimleri aşağıdaki ifadelerle eleştirmiştir:

Türk eğitim sisteminin köklü ve kendi toplumsal kodlarıyla uyuşan bir eğitim felsefesinden yoksun olmasının nedenini anlamak için Cumhuriyet tarihi boyunca kaç milli eğitim bakanı değiştirdiğimize bakmamızın kâfi geleceğini düşünüyorum. Tıpkı her gelen hükümetin yeni bir düzen kurma çabası gibi milli eğitim alanında da yetki sahibi olanlar metot ve anlayış bakımından bir süreklilik sağlayamadıklarını görüyoruz. Hâlbuki eğitim sistemimizin kilit noktası “Nasıl?” sorusunda yer alıyor ve bu konuda süreklilik hayati önem taşıyor.

Bir öğretmen adayı rasyonalizm ve zihni geliştirme kapsamında görüşlerini şöyle ifade etmiştir: “Günümüz eğitim sisteminin realizm akımıyla örtüştüğünü düşünüyorum. Çünkü realizmde eğitimin amacı zihni tam hale

getirmek, mükemmelleştirmek ve zihinsel kapasiteyi geliştirmektir. Günümüz eğitim sisteminin amaçlarından biri de budur bence”.

Natüralizm

Öğretmen adaylarının natüralist felsefi yaklaşım kapsamında değerlendirilebilecek görüşleri genel olarak incelendiğinde katılımcıların yaşama iç içe eğitimin önemini vurguladıkları, eğitimde insan doğasına uygunluk gözettileri, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışını savundukları görülmektedir. Birkaç katılımcı natüralizm kapsamında değerlendirilebilecek şekilde özgürlük ve demokratik eğitim üzerinde durmuşlardır. Birer katılımcı ise öğrenciye sorumluluk kazandırma, öğretmenin rehberlik yapması, hayat boyu eğitim veya yoğun içerik ve hızlı öğretim konuları üzerinde görüş ileri sürmüşlerdir.

Eğitimin yaşama iç içe olması gerektiğini belirten bir katılımcı bu konudaki görüşlerini şöyle sürdürmüştür:

Ezberci bir sistem benimseyerek doğadan uzak büyütüyoruz çocukları. Doğaya, insana, hayvana karşı sevgi besleyen çocuklar yerine hırslı, sürekli bir başkasıyla kıyaslanan, rekabetçi kocaman insanlar yapıyoruz onları. Okula başlar başlamaz bir yarış atı gibi koşturduğumuz çocuklar doğal olarak sanattan, müzikten, edebiyattan yoksun büyüyorlar. Hayatları her zaman birkaç saatlik sınavlara bağlı bireyler yetiştirdikçe aslında en büyük zararı yine kendimize veriyoruz. Çünkü hayattan kopuk bu bireyler milletini ileriye taşıyamayacak kadar güçsüz oluyorlar.

Eğitimin insan doğasına uygun olarak yapılması gerektiğini belirten bir öğretmen aday, “Eğitim sistemimizde öğrenci özgürce kendi becerilerine ve isteklerine yönelemiyor. İçinde bastırıldığı duygularla yaşamaya devam etmek zorunda kalıyor... Bu sistem insanları kalıplara sokarak aynı tip insanlar yetiştirdiği için güzel bir sistem olduğunu düşünmüyorum” ifadelerini kullanmıştır. Bir başka öğretmen aday da eğitimin doğaya uygunluğunu şöyle ifade etmiştir:

Günümüz eğitiminde genellikle öğretmen anlatır, öğrenci dinler. Eğitim okulda gerçekleşir ve ezberci bir eğitim vardır. Bu anlayışın natüralizm akımına uygun olmadığını düşünüyorum. Çünkü natüralizmde öğrenciye daha az müdahale vardır. Öğrenci kurallarla sınırlandırılmaz. Eğitim özgür bir ortamda yapılır ve öğrencinin deneyimleyerek öğrenmesi savunulur. Örneğin, natüralizme göre bir öğrenci coğrafya dersi alıyorsa dersin konularına uygun olarak dağda, göl kenarında vb. yerlerde dersi işleyebilmelidir. Ancak günümüzde böyle bir durum pek mümkün değil.

Eğitimin belirli yaş aralıklarıyla sınırlandırılmasını uygun görmeyen bir katılımcı hayat boyu eğitimin insan gerçekliğini daha iyi yansıtacağını iddia etmiştir. Bir başka katılımcı ise öğrenciyi yormayacak şekilde az içerikle öğrencinin karşısına çıkmayı ve bu içeriği yavaş bir şekilde öğrenciye kazandırmayı önemli bulduğunu belirtmiştir. Aynı katılımcı ders içeriklerinin fazlalığını şu ifadelerle eleştirmiştir:

Eğitim sistemimizde müfredat önemlidir. Müfredattaki konuların derslerde aynı şekilde işlenmesine önem verilir. Bu müfredatlar çok sıkıcıdır ve aynı zamanda verilen konular yetişmez. Çünkü zaman kısıtlıdır. Müfredatın yetiştirilebilmesi için öğretmen konuları hızlı anlatır. Böyle olunca da öğrenciler bir konuyu tam öğrenmeden diğer bir konuya geçerler.

Pragmatizm

Katılımcıların pragmatist felsefi yaklaşıma uygun görüşleri genel olarak incelendiğinde bilimselliğin, bireylerin ilgi ve yeteneklerine göre eğitilmelerinin önemi üzerinde ağırlıklı olarak durulmuştur. Bunun yanı sıra dinamizm ve değişim, faydacılık, demokratik eğitim, gerçek hayatta karşılık bulan uygulamalar yönüyle de Türk eğitim sistemine ilişkin görüşler ileri sürülmüştür. Daha az sıklıkla ifade edilmekle birlikte özgürlük, araçsallık ve rekabet yönüyle de Türk eğitim sistemi ele alınmıştır. Bir katılımcı ise öğretmen rehberliğinin önemi üzerinde durmuştur.

Bir öğretmen aday, “Türk eğitim sisteminde akli ve bilimi ölçüt alan eğitimsel uygulamalar vardır.” ifadesini kullanırken Türk eğitim sistemindeki bilim anlayışına eleştiri getiren bir başka katılımcı proje temelli uygulamaların ve laboratuvar uygulamalarının çok az yapıldığını, bu eksikliklerden kaynaklı olarak kalıcı öğrenmelerin gerçekleşemediğini iddia etmiştir. Bir başka öğretmen aday da bu görüşleri destekleyecek şekilde, “Türkiye’de öğretim temel olarak deney, gözlem ve araştırmalardan ziyade ezbercilikle yapılmaktadır.” diyerek bilimsellik bağlamında eleştiride bulunmuştur.

Bir katılımcı Türk eğitim sisteminde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin dikkate alındığını şu ifadelerle açıklamıştır: “Temel eğitim programlarında bireylerin ilgi alanlarına göre seçmeli dersler vardır. Ayrıca herkesin ilgili olduğu derslere daha çok yoğunlaşabilmesi adına ortaöğretim kurumlarında alan seçimi vardır”. Eğitimin ilgi ve yetenekler doğrultusunda esnek bir tarzla uygulanması gerektiğini belirten bir katılımcı Türk eğitim

sisteminden zorunluluk kavramının çıkarılması gerektiğini, hiçbir işi veya çalışmayı zoraki bir gayretle öğrencilere yaptırmayı uygun görmediğini belirtmiştir.

Türk eğitim sistemini değişim ve dinamizm bağlamında değerlendiren bir katılımcı görüşlerini, “*Türk eğitim sistemi köklerini geçmişten alan, ancak yenilik ve ilerlemeye de açık olan bir tutum sergilemektedir. Yani değişen ve gelişen dinamik bir yapısı vardır diyebiliriz*” olarak ifade etmiştir.

Bir öğretmen adayı Türk eğitim sisteminin pragmatist bireyler yetiştirdiğini, eğitim sistemimizde kendi çıkarı olmayan işlerle ilgilenmeyen bencil insanlar ortaya çıkardığımızı iddia etmiştir. Bir başka katılımcı faydacılık yönüyle şu değerlendirmede bulunmuştur: “*Bireylerin refahına çalışırken aynı zamanda bireylerden topluma bir şeyler kazandırmasını da bekleyen Türk eğitim sistemi bu yönüyle pragmatik bir tutum sergiler*”.

Bir öğretmen adayı, “*Bilgi yaşayarak öğrenilir.*” diyerek eğitimde uygulamanın önemine değinmiştir. Bir başka öğretmen adayı ise bu yönüyle eğitim sistemini eleştirmiş, “*Çocukların öğrendikleri bilgileri teoride bırakmayıp uygulama yapmalarına imkân sağlanan laboratuvarlar çok eksik... Çocuklar öğrendikleri bilgileri hayatın hiçbir alanında uygulayamıyor.*” ifadelerini kullanmıştır. Bir başka katılımcı ise, “*Eğitim sistemimizde bir şeylerin fikirde kalmasından, harekete geçirilmemesinden yakınmaktayım*” ifadesini kullanmıştır.

Varoluşçuluk

Katılımcıların varoluşçu felsefi yaklaşım kapsamında değerlendirilebilecek görüşleri genel olarak incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemi içerisinde öğrencilere kendilerini özgür hissedecekleri, kendilerini ifade edebilecekleri, öğrenciyi ilgi ve yeteneklerinin farkına vardırarak bir eğitim sistemini önemsedikleri, Türk eğitim sistemine bu yönde bazı eleştiriler getirdikleri görülmektedir. Katılımcılar ayrıca eğitim sistemi içerisinde bireyin kendini değerli gördüğü, kendi kararlarını kendisinin aldığı, kendi doğrularıyla yaşadığı ve kendi varlığını özgün olarak ortaya koyabildiği bir eğitim sistemin önemine vurgu yapmışlar, bunların gerçekleşmesinde bireyin kendi başına öğrenme yetilerini geliştirmesinin önemli olduğu belirtilmiştir.

Bir öğretmen adayı özgürlüğün ve kendi çabasıyla öğrenmenin önemini, “*Ezber kalıcı bilgi olmuyor, bir süre sonra unutuluyor. Bu tutum öğrencileri tembelleştiriyor, araştırmacı ruhlarını köreltiyor, birey özgürlüğünü kısıtlıyor. Bu durum da varoluşçuluğa aykırı bir durumdur. Birey ezberden ziyade kendi çabası doğrultusunda bilgiye ulaşsın*” ifadesiyle açıklamıştır.

Bireyin eğitim sistemi içerisinde kendini ifade edebilmesini önemseyen bir katılımcı görüşünü, “*Kendimde de gördüğüm bir eksiklik: ifade. Toplumun önünde konuşma, hitap etme eksikliği... Çocuklar yürüyen bilgi oluyorlar fakat bunları toplum önünde anlatamıyor, ifadede yetersiz kalıyorlar*” olarak dile getirmiştir. Bir öğretmen adayı Türk eğitim sisteminde bireyin kendisine yabancılaştığını ifade etmiş, bireyin kendini keşfetmesinin önemini şu ifadelerle açıklamıştır:

Ülkemizde eğitim sistemindeki sapmaları görmeyen yoktur. Bu eğitim sisteminin içinden sıyrılmaya çalışan bir genç olarak söylemem gerekirse eğitim sistemimizi bir bataklığa batmış ve çırpındıkça daha çok batan bir canlılığın durumuna benzetiyorum. Sürekli olarak hatanın ve eksikliğin nereden kaynaklandığını bulmaya çalışıyoruz. Çözüm olarak başta şunu söyleyebilirim. Özgürlüğün kapılarını sonuna kadar açık bırakmalıyız ki öğrenci kendini keşfedebilsin.

Politika ve İdeoloji

Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde sıklıkla politika ve ideoloji kapsamında değerlendirilebilecek görüşlerle karşılaşıldığından ve felsefeyle bu iki kavram arasında yakınlık olduğundan araştırmacılar tarafından katılımcı görüşleri politika ve ideoloji kategorisinde de ele alınmıştır. Bu kategorideki görüşler genel olarak incelendiğinde politik veya ideolojik müdahalelerin Türk eğitim sistemi üzerinde etkili olduğu, bu müdahalelerin sistemde sorunlara yol açabildiğinin belirtildiği görülmektedir. Bir öğretmen adayı bu konuda şu görüşleri ileri sürmüştür:

Eğitim sistemimizde toplumun değerleri veya beklentileriyle uyumlu bir felsefe henüz oluşmamıştır. Bu felsefi yoksunluk eğitim sistemimizi siyasi veya ideolojik etkilere daha açık hale getirmekte, her siyasi iktidarın eğitim sistemine müdahale etmesine, kendi değerleri ve ideolojileri doğrultusunda eğitim sisteminin amaçları ve içeriği üzerinde değişiklik yapmasına yol açmaktadır. Siyasi veya ideolojik etkilere açık Türk eğitim sistemi her geçen gün yeni sorun alanlarıyla mücadele etmek zorunda kalmaktadır.

Bir başka öğretmen adayı da benzer eleştirilerle şu ifadeleri kullanmıştır: “*Eğitim sistemimizdeki en önemli yanlış her gelen iktidar ya da yönetici kendi kafasındaki sistemi uygulamaya çalışıyor. İyi eğitimciler tarafından onaylanmış bir sistem belirleyip devlet politikası haline getirmek gerekiyor.*” Bu eleştirileri destekleyecek şekilde

bir diğer katılımcı ise, “Ülkemizdeki eğitim sistemini incelediğimizde şunları görürüz: Yeni kurulan her hükümet eğitim sistemine müdahale eder. Kendi ideolojisi doğrultusunda müfredatta ve sınav sisteminde değişiklik yapar. Eğitim sistemimizde meydana gelen bu sık değişiklikler de eğitimin kalitesini giderek düşürmektedir” ifadelerini kullanmıştır.

TARTIŞMA

Araştırmaya katkı sağlayan öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin görüşleri geleneksel felsefi yaklaşımlar (idealizm veya realizm), natüralizm, pragmatizm, varoluşçuluk, politika veya ideoloji olarak beş ayrı kategoride değerlendirilmiştir: Tartışma bölümünde bu kategoriler sırasıyla ele alınmaktadır.

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri: İdealizm veya Realizm

İdealizm veya realizm kapsamındaki katılımcı görüşleri incelendiğinde Türk eğitim sisteminin taklit veya ezber yönüyle sıklıkla eleştirildiği görülmektedir. Ancak bazı katılımcılar eski dönemlere kıyasla ezberciliğin daha az yapıldığını iddia etmiş, mevcut duruma yönelik olumlu değerlendirme yapmışlardır. İlgili literatür incelendiğinde Türk eğitim sisteminin taklit, ezbercilik veya aktarmacılık yönüyle eleştirildiği görülmektedir. Örneğin, Ertürk (1988) “Türkiye’de eğitim felsefesi sorunu” başlıklı makalesinde Türk eğitim sisteminde aktarmacılığa dayalı bir eğitimin varlığını sürdürdüğünü iddia etmiş ve bu durumun bireylerde yaratıcılığı sınırlandırdığını ifade etmiştir. Gedikoğlu (2005) Türk eğitim sisteminde genel olarak ezberciliğin egemen olduğunu, geçer not almak kaygısıyla ezberlenen bilgilerin kalıcı olmadığını ve kısa bir süre sonra hafızadan silindiğini ifade etmiş, öğretmen adaylarını doğrulayacak yönde görüşler öne sürmüştür. Taşdemir’in (2015) araştırmasında da benzer eleştirilerin olduğu görülmektedir. Turan (2014) ise batılı biliş tarzının okullar üzerindeki olumsuz etkisine değinmiş, taklitte buğulan Türkiye’nin eğitimsel aklının bulanık olduğunu ifade etmiştir. Yazara göre bu sorunun üstesinden gelmek için “kadim ve eski olana dayalı” özgün model arayışı içerisinde olunmalı, erdemli ve ahlaklı iyi ödev insanı yetiştirilmeli, insana değer veren ve insanı merkeze alan eğitim politikaları oluşturulmalıdır.

İdealist veya realist felsefi yaklaşımların üzerinde sıklıkla durdukları tarihsel ve kültürel mirasa sahip çıkma, bu öğretilerden yola çıkarak eğitim sistemini şekillendirme anlayışı öğretmen adayları tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Ancak geleneksel felsefi yaklaşımlarda üzerinde önemle durulan kültürün ve onun unsurlarının yerelden ziyade evrenseli temsil ettiği düşüncesi dikkate alındığında bireysel akıldan evrensel akla ve yerel kültürden evrensel kültüre ulaşmanın önemli olduğu ileri sürülebilir. Selçuk (2011) da ulusal bir gazetede bu konunun önemi üzerinde durmuş, “Bir millete yapılabilecek en büyük kötülük, onu kendi kültüründen mahrum etmektir. Daha büyük kötülük, kendi kültürüne mahkûm etmektir” ifadelerini kullanmıştır.

Türk eğitim sisteminde yaşanan sık değişimler de öğretmen adayları tarafından sıklıkla eleştirilmiştir. Taşdemir’in (2015) araştırmasında da Türk eğitim sistemi üzerinde yapılan sürekli değişiklikler eleştirilmiştir. Ancak bazı katılımcılar eğitimde değişim, yenilik gibi kavramlarla Türk eğitim sistemini ele almış, değişmezliğe sürekliliğe karşı görüşler ileri sürmüşlerdir. Mutlak veya değişmez ilkeleri benimsemenin idealizm veya realizmle örtüştüğü ileri sürülebilir. Turan (2014) Türk eğitim sisteminin mevcut görünümünü eleştirdiği çalışmasında eğitimde değişimi gerekli görmüş, bir yenilenmeye ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

Katılımcılar Türk eğitim sistemine ilişkin felsefi eleştiriler yaparken öğretmen hâkimiyeti veya otorite kapsamında değerlendirilebilecek görüşler de ileri sürmüşlerdir. Bu görüşlerde ağırlıklı olarak öğretmenin sınıfta hâkim olduğu, öğretmen merkezli bir eğitim anlayışı eleştirilmiştir. Sınıfların kalabalık olmasının öğretmeni böyle bir sınıf yönetimi anlayışına zorladığı, bu durumun da eğitimin niteliğinin olumsuz yönde etkilediği ileri sürülebilir (Yılmaz ve Altunkurt, 2011).

Bazı katılımcılar Türk eğitim sistemine ilişkin rasyonellik ve temel becerileri geliştirme bağlamında da görüşler ileri sürmüşler, eğitim aracılığıyla bireyin akıl yürütme ve diğer temel becerilerin geliştirilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Hume (2017) insanın akıl sahibi bir varlık olmanın yanı sıra eylemde bulunan bir varlık da olduğunu, eylemlerini belirli bir topluluk içerisinde gerçekleştirdiğini ifade eder. Akıl sahibi bir varlık olarak zihnini yoran insan dinlenmek ister, başkalarıyla etkileşime girmek ister. Hume, insanın gerek akla başvururken gerek topluma ilişkileri geliştirirken ölçülü olması gerektiğini ifade eder.

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri: Natüralizm

Natüralizm kapsamında öğrenci görüşleri incelendiğinde yaşamla iç içe eğitimin önemine vurgu yapıldığı, Türk eğitim sistemine yönelik bu yönde bazı eleştirilerin yapıldığı görülmektedir. Natüralist felsefenin önemli temsilcilerinden Rousseau (2018), çocuğu korumak adına onu yaşamdan koparan bir eğitim anlayışını eleştirmiş, çocuğu yaşamın kollarına özgürce bırakmamız gerektiğini belirtmiştir.

Öğretmen adayları Türk eğitim sistemine ilişkin felsefi değerlendirmede bulunurken eğitimin insan doğasına uygunluğu yönüyle de eleştiride bulunmuşlardır. Natüralist felsefi görüşte, bireyin kendi doğasına uygun davranışlar sergilemesi beklenir. Rousseau (2018) bir başkasına benzemeye çalışmanın ve kendisiyle aykırı düşüncede olmamanın insan doğasına aykırı olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda başkası gibi düşünmenin, başkası gibi duyumsamanın bireyi kendi doğasından uzaklaştırdığı, onu adeta bir başka kimliğe büründürdüğü iddia edilebilir.

Katılımcılar ayrıca öğrenci merkezli eğitim, özgürlük, demokratik eğitim, sorumluluk kazandırma, rehberlik yapma, hayat boyu eğitim, yoğun içerik hızlı öğretim konularında da görüşler ileri sürmüşlerdir. Bir katılımcının eğitim içeriklerinin az olması ve yavaş öğretilmesi yönündeki görüşünün Rousseau'nun (2018) eğitiminin seyrinin doğal yaşamın seyri gibi aşama aşama ve yavaş olması gerektiği yönündeki görüşüyle örtüştüğü ileri sürülebilir.

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri: Pragmatizm

Katılımcılar Türk eğitim sistemine yönelik bilimsellik, bireyin ilgi ve yetenekleri, değişim veya dinamizm, fayda, demokratik eğitim, gerçek yaşamda karşılık bulan uygulamalar yönüyle Türk eğitim sistemine yönelik eleştirilerde bulunmuşlardır. Daha az sıklıkla üzerinde durulan diğer konular ise özgürlük, araçsallık, rekabet ve öğretmen rehberliği konularıdır.

Katılımcılar Türk eğitim sisteminde bilimsel araştırmaların az yapıldığı, okullarda deneye veya gözleme dayalı bir eğitimin uygulanmadığı yönüyle eleştiride bulunmuşlardır. Pragmatist felsefi yaklaşımın önemli temsilcilerinden James (2017, s.64) pragmatizmin ampirik yöntem kullandığını ifade etmiş, bu yöntemin önemini aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır:

Pragmatist düşünür yerleşmiş alışkanlıklara sırtını döner. Soyutlama ve yetersizlikten, sözlü çözümlerden, niteliksiz apriori sebeplerden, sabit kılınmış ilkelerden, kapalı sistemlerden, sözde mutlaklardan ve başlangıçlardan kaçınır. Yüzünü somut ve yeterli olana, olgulara, eyleme ve güce döner. Bu durum ampirik mizacın hakim kılındığı, rasyonalist mizaçtansa samimi olarak vazgeçildiği anlamına gelir. Dogmaya, yapaylığa ve nihai doğru olma iddiasına karşı açık havayı ve doğanın olasılıklarını işaret eder.

Katılımcıların önemine değindikleri demokratik uygulamaların okullarda artırılması için iletişim serbestliği, çalışan eşitliği, katılımcılık, güç ve yetkinin kötüye kullanımını engelleyen denetleyici açık sistemler oluşturmanın yararlı olabileceği iddia edilebilir (Collinson ve Cook, 2006). Eğitimde demokrasi konusu işlendiğinde akla gelen önemli düşünürlerden biri John Dewey'dir. John Dewey'e göre demokrasi bilimsel metot ile uyumlu "örgütlü bir yaşam şekli" olup insanların iletişim kurma isteklerinden ortaya çıkar. İletişim kurma isteği bireyleri ortak değerler etrafında hareket etmeye yöneltir. Ortak değerlerle örülü bir kültür (okul) değerlerini gençlere aktarırken, onlara bu değerleri kendi yaşamlarında gerçek ve anlamlı hale getirecek türde deneyimler sunar, böylece onları demokratik yaşama hazırlar (Noddings, 2017).

Katılımcıların üzerinde önemle durdukları konulardan biri yaparak, yaşayarak öğrenmedir. Katılımcıların Türk eğitim sistemine yönelttikleri bu eleştirinin de gerçekliğe bakış açısını yansıtan bir durum olduğu iddia edilebilir. Rasyonalist bir bakış açısıyla gerçeklik okuması, ampirist bir bakışla gerçeklik okumasından farklı olabilmektedir. Hume (2017) bu iki farklı yorumu şöyle değerlendirmektedir. Kimi filozoflar insanı eylemde bulunan bir varlık olarak görüp gündelik hayatın içindeki davranışlarıyla bireyi tanımaya çalışırlar. Kimi filozoflar ise insanı, eylemde bulunan bir varlık olmanın ötesinde akıl sahibi bir varlık olarak görürler ve insanın davranışlarından ziyade anlama yetisine odaklanırlar. İnsan davranışlarına odaklanan filozoflar somut nesnelere üzerinde düşünceler ürettiklerinden, anlama yetisi üzerine düşünceler üreten filozoflara kıyasla daha rahat anlaşılabilirler ve daha fazla ünlenmektedirler. Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına gerçek mesleki deneyimlerin yaşatılmasının ve onların bir öğrenci olmaktan ziyade usta-çırak ilişkisi içerisinde eğitim gören birer meslektaş olarak görülmesinin önemli olduğu (Winch, 2012), meslek öncesi uygulamalı eğitimlerin meslek yaşamında da etkili olabileceği ve eğitimi yaşamla iç içe getirebileceği iddia edilebilir. John Dewey'in (2015) "Okul ve Toplum" adlı eserinde de bu konunun üzerinde önemle durulduğu, eğitimin hayata hazırlık olmaktan ziyade hayatın kendisi olması gerektiğinin vurgulandığı ve bireye gerçek yaşam deneyimleri sağlamanın ve buna olanak veren bir ortam oluşturmanın önemine değinildiği görülmektedir.

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri: Varoluşçuluk

Öğretmen adayları varoluşçuluk kapsamında değerlendirilebilecek öğrencinin kendini özgür hissetmesi, kendini ifade edebilmesi, ona ilgi ve yeteneklerinin farkına vardırıran bir eğitimin verilmesi, ona değerli olduğunu hissettirilmesi, kendi kararlarını alması yönüyle teşvik edilmesi ve kendi doğrularıyla var olması yönünde görüşler öne sürülmüş, eleştiriler yapılmıştır.

Guttek (2017) varoluşçu eğitimde bireyin biricik olduğuna ilişkin varoluşsal bir bilinç oluşturulduğunu ifade etmiştir. Bu varoluşsal bilincin insan fenomenlerinden hareketle daha iyi anlaşılabilmesi iddia edilebilir. İnsanın bilen, yapıp-eden, değerlerin sesini duyan, tavır takınan, önceden gören ve önceden belirleyen, isteyen, özgür hareketleri olan, tarihsel olan, ideleştiren, kendisini bir şeye veren, seven, çalışan, eğiten ve eğitilen, devlet kuran, inanan, sanat ve teknoloji üreten, konuşan, biyopsişik bir yapıya sahip olan bir varlık olduğu, bu fenomenlerle insanın ayrı bir inceleme konusu olmayı hak ettiği (Mengüşoğlu, 2017) fikri dikkate alındığında bireyin biricik olduğuna ilişkin varoluşsal bilincin daha iyi anlaşılabilmesi ileri sürülebilir.

Mengüşoğlu'na (2017) göre insanı var eden fenomenler aynı zamanda insanın varlık koşullarıdır ve bu varlık koşulları arasında sıkı bir bağ vardır. Örneğin insanın yapıp eden bir varlık olması için, bilen bir varlık olması gerekir. Ne yapacağını bilmeyen bir insan eylemde bulunamaz, pasif kalır. İnsan yapıp etmelerini bir sıraya göre yapmak zorundadır. Bunun için de insan değer duygusuyla hareket eder. Bazı yapıp etmelerine öncelik veren insan, bazılarını da erteleyebiliyor. İnsana tercihte bulunmayı sağlayan şey yapıp etmelerine yüklediği değerdir. İnsanın yapıp etmeleri bir kesintisizlik gösterir. Bu durum onu tarihsel bir varlık yapar. Öğretmen adaylarının varoluşçuluk kapsamındaki eleştirileri insan fenomenleri yönüyle ele alındığında öğrenciyi daha iyi anlamının, sınıfta onu daha iyi bir yere konumlandırmanın mümkün olabileceği iddia edilebilir. Meriç (2018) bir insanı tanımak için onun düşüncelerini, acılarını, heyecanlarını, kısacası fenomenlerini bilmemiz gerektiğini ifade etmiştir.

Katılımcıların varoluşçu felsefi öğretilere uygun olarak ileri sürdükleri görüşlerin gerçek hayatta karşılık bulması için bireyin toplumsal rollerin baskısı altında ezilmemesi gerektiği ileri sürülebilir. Guttek (2017) çağdaş toplum ve eğitimin bireye toplumsal roller öğretmek onun üzerinde bir baskı oluşturduğunu, bu durum karşısında bireyin kendi kimliğini oluşturmada güçlük çekebildiğini iddia etmiştir. Aristoteles'in (2016) yetkinliği kendi kendine yeterlik olarak ifade etmesini de varoluşçuluk bağlamında değerlendirmek mümkündür. Meriç (2018) de bireyin varoluşunun önemini kendisini tanımasıyla ilişkilendirmiş, bireyin kendisini tanımasının irfanın varabileceği en yüksek merhale olduğunu ifade etmiştir.

Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri: Politika veya İdeoloji

Öğretmen adayları, Türk eğitim sistemi üzerinde politik veya ideolojik etkilerin görüldüğünü, bu etkilerin eğitim sisteminde sorunlara yol açabileceğini belirtmişlerdir. Guttek (2017) eğitim sistemleri üzerinde liberalizm, konservatizm, sosyalizm, faşizm gibi ideolojilerin etkili olduğunu, ideolojiler aracılığıyla belirli insan modeli belirlenmeye çalışıldığını belirtmiştir.

İdeolojilerin grup kimliği oluşturma, grupta dayanışmayı sağlama, uzlaşmaya veya görüş birliğine varma, "biz" duygusunu güçlendirme, grup aidiyetini artırma gibi işlevleri olmakla birlikte, belli bir grubun görüş açısını, programını, eylemini, isteklerini meşru kılma gibi bir işlevi de vardır (Guttek, 2017). Bu bağlamda, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması ve herkes için eğitim anlayışına uygun politikaların izlenmesi için iktidarların keyfi uygulamalardan uzak durmalarının, ortak iyiyi gözeterek kendi ideolojilerinin ötesinde ve üstünde politikalar üretmelerinin olumsuz algıları azaltmak veya yok etmek için etkili olabileceği ileri sürülebilir. Gedikoğlu (2005) Türk eğitim sisteminin sorunlarını ele aldığı çalışmasında Türkiye'de partiler üstü eğitim politikalarının oluşturulamadığını ifade etmiştir. Gedikoğlu'na göre bu durum politikalarda süreksizliğe ve büyük kaynak israflarına yol açmıştır. Yılmaz ve Altunkurt'un (2011) araştırmasında da Türk eğitim sistemine yönelik benzer bir eleştirinin yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bir kısmı gücü elinde bulunduran iktidar partilerinin ideolojik nedenlerle sisteme sıklıkla müdahale ettiklerini iddia etmişlerdir.

Politika veya ideolojilerin eğitim sistemleri üzerindeki etkisi yadsınmaz. Ancak etkilerini her zaman için olumsuz yönleriyle ortaya koymanın da eksik bir bakış açısı olabileceği ileri sürülebilir. Meriç (2018) bu konunun önemini şu sözlerle açıklamıştır: "Politika ve aksiyon adamlarının en zayıf yanı, düşünce adamını küçümseyişleridir. Beyinle kol, nazariye ile aksiyon el ele vermedikçe, toplum sıhate kavuşamaz". Politikaların bilimsel düşünceden, teoriden güç aldığı zaman Türk eğitim sistemine olumlu yansımalarının olacağı iddia edilebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin öğretmen aday görüşlerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen veriler klasik felsefi öğretiler (idealizm ve realizm), natüralizm, pragmatizm, varoluşçuluk ile politika ve ideoloji kategorilerinde değerlendirilmiştir. Öğretmen görüşleri genel olarak incelendiğinde özellikle klasik felsefi öğretiler, natüralizm ve pragmatizm kapsamında değerlendirilebilecek daha fazla görüşün ileri sürüldüğü görülmüştür. Türk eğitim sisteminde yaşanan değişikliklere yönelik eleştiriler yapılmış, kalıcı ve köklü bir sisteme duyulan ihtiyaç ifade edilmiştir. Ayrıca temel değerler ve beceriler kazandırma yönüyle de Türk eğitim sistemine yönelik eleştiri yapılmıştır. Bu yönüyle görüşlerin geleneksel felsefi öğretilerle örtüştüğü iddia edilebilir. Bireyin

doğasına uygunluk, özgürlük, öğrenciyi merkeze alan bir anlayış, öğrenci ilgi ve yeteneklerine göre eğitim, demokrasi kapsamında ileri sürülen görüşler ise eğitimin pragmatist veya natüralist yönlerine vurgu yapmaktadır. Bu görüşlerin yanı sıra Türk eğitim sistemi üzerinde oluşan politik ve ideolojik baskılardan da rahatsızlıklar dile getirilmiş, bu tür müdahalelerin yeni sorun alanlarına yol açtığı iddia edilmiştir. Eğitimin bireyin kendini keşfetmesi, kendinde anlam yaratması yönünde bir işlevinin olması gerektiğine ilişkin görüşler varoluşçuluk kapsamında değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçları genel olarak incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemine ilişkin temel kaygı veya beklentilerinin tek bir felsefi öğretime toplanmadığı, her felsefi öğretime kimi yönleriyle olumlu, kimi yönleriyle de olumsuz görüşlerin ileri sürüldüğü görülmüştür. Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin felsefi temellerine ilişkin olarak ileri sürdükleri çoklu bakış açılarının, onlarda eğitim felsefesine ilişkin bir farkındalığın olduğunu göstermektedir. Felsefi bakışın zenginleştirilmesi adına toplumun her yönüyle felsefeye yönlendirilmesinin, ayrıca eğitim faaliyetlerinin neden-sonuç ilişkisi kurularak ele alınmasının ve bireylerin eğitime ilişkin konularda bilginin verdiği yetkinlikle sorgulamalar yapmalarının Türk eğitim sistemi açısından olumlu sonuçlar meydana getirebileceği ileri sürülebilir. Bununla birlikte öğretmen yetiştirme politikalarında yapılacak düzenlemelerle eğitim fakültelerinde felsefi bakış açısının zenginleştirilmesi önerilmektedir. Araştırmacılar, bu çalışmanın alanını genişletebilir; hem öğretmenler hem de öğretmen adayları ile derinlemesine analizler yapılması alana katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- American Psychological Association [APA] (2011), "Publication Manual of the American Psychological Association", 6th edition, APA, Washington.
- Aristoteles. (2016). Politika (Çev. Mete Tunçay). Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Aslan, Ö. M. (2014), Eğitim Felsefesi Dersinin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Felsefi Tercihlerine ve Eleştirel Pedagojiye Yönelik Görüşlerine Olan Etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(48), 1-14.
- Aybek, B. & Aslan, S. (2017). "The Relationship Between Prospective Teachers' Critical Thinking Dispositions and Their Educational Philosophies". *Universal Journal of Educational Research*, 5(4), 544-550.
- Bakır, K. (2007). Jean-Jacques Rousseau'nun Natüralist Eğitim Anlayışı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15, 103-122.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi, Ankara.
- Cherryholmes, C. H. (1992). "Notes on Pragmatism and Scientific Realism". *Educational Researcher*, 21(6), 13-17.
- Collinson, V. & Cook, T. F. (2006). "Organizational Learning: Improving Learning, Teaching and Leading in School Systems", Sage.
- Çelik, R. & Orçan, F. (2016), Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançları Üzerine Bir Çalışma, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(1), 63-77.
- Dewey, J. (2015). Okul ve Toplum, (Çev. H. Avni Başman). Pegem Akademi, Ankara.
- Doğanay, A. & Sarı, M. (2018). "Effect of Undergraduate Education on the Educational Philosophies of Prospective Teachers: A Longitudinal Study". *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 01-22.
- Ertürk, S. (1988), Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 11-16.
- Gedikoğlu, T. (2005), Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Guttek, G. L. (2017). Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar, (Çev. Nesrin Kale). Ütopya, Ankara.
- Hume, D. (2017). İnsanın Anlama Yetisi Üzerine Bir Soruşturma, (Çev. Oruç Aruoba). Say, İstanbul.

- Ilgaz, G., Bülbül, T. & Çuhadar, C. (2013). Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançları ile Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 50-65.
- James, W. (2017). Pragmatizm, (Çev. Tahir Karakaş). İletişim, İstanbul.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2012). "Educational research: quantitative, qualitative, and mixed Approaches", Sage: Thousand Oaks, California.
- Mengüşoğlu, T. (2017). İnsan Felsefesi. Doğu Batı, Ankara.
- Meriç, C. (2018). Bu Ülke. İletişim, İstanbul.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018), Mutlu Çocuklar Güçlü Türkiye: 2023 Eğitim Vizyonu, <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> (06.03.2019).
- Noddings, N. (2017). Eğitim Felsefesi, (Çev. Raşit Çelik). Nobel, Ankara.
- Platon (2016). Diyaloglar, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Platon (2000). Devlet, (Çev. Sabahattin Eyuboğlu-M. Ali Cimcoz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Rousseau, J. J. (2018). Emile ya da Eğitim Üzerine, (Çev. Yaşar Avunç), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Selçuk, Z. (2011, 5 Şubat), Yurttaşlık Eğitimi, Radikal, <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/prof-dr--ziya-selcuk/yurttaslik-egitimi-1039017/> (10.03.2019).
- Taşdemir, M. (2015). Öğretmen Adaylarının Türk Mili Eğitim Sistemi Üzerine Algıladıkları Sorunlar, *Turkish Studies*, 10(7), ss. 881-898, Doi: 10.7827/TurkishStudies.7898
- Turan, S. (2014). Ahlaki Açıdan Modern Okulun Açmazı: Eleştirel Bir Bakış, *Yeni Türkiye Dergisi*, 10(58), 246-252.
- Winch, C. (2012), "For Philosophy of Education in Teacher Education", *Oxford Review of Education*, 38(3), 305-322.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin, Ankara.
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2011), Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Philosophy of education can be mentioned in a place where questions about the concepts or facts that are at the center of education are made. It can be argued that the teacher, who is at the center of the philosophy of education, is a fundamental actor and has a fundamental function in shaping the philosophy of education. The way the teacher teaches the lesson, the environment he creates in the classroom, his relations with the student and many other variables are effective in the formation of educational thinking. The thoughts of the teachers, who are the main subjects and architects of the philosophy of education, about education, the aims of education and its functionality are affected by their mentality. Therefore, making analytical analyzes of teachers' consciousness structures will make it easier to deal with the education system in a philosophical context. The fact that the values, beliefs and thoughts of the teacher do not occur all of a sudden makes it necessary to examine not only his profession but also his life before he started his career. Therefore, in the study, importance was given to the candidate teaching process, and it was tried to determine the thoughts of tomorrow's teachers about the philosophical foundations of the Turkish education system.

Materials and Methods: This research was designed qualitatively, and a phenomenological research design was used. The participants of the research are 30 pre-service teachers who successfully completed the "Philosophy of Education" course in a state university in the fall semester of the 2022-2023 academic year. The study group of the research was formed with the easily accessible case sampling strategy. In the research, prospective teachers who participated voluntarily were asked to bring a written text containing their views on the philosophical foundations of the Turkish education system. Document analysis was carried out on these written texts, which were voluntarily given to the researchers. The documents were analyzed descriptively. While the research findings were categorical, classification was made according to the philosophy movements and the findings were conceptualized in this context.

Findings: It is seen that more views on traditional philosophical approaches (idealism and realism) were put forward by pre-service teachers. While evaluating the Turkish education system from a philosophical point of

view, the participants put forward views on history or culture, mainly by imitation or memorization. While nearly half of the participants expressed their opinions in the context of constancy and continuity and authority, some participants expressed their opinions on rationality and mental development and basic skills. When the views of the teacher candidates, which can be evaluated within the scope of the naturalist philosophical approach, are examined in general, it is seen that the participants emphasize the importance of education intertwined with life, they observe human nature in education, and they defend a student-centered education approach. When the views of the participants in accordance with the pragmatist philosophical approach are examined in general, the importance of being scientific and educating individuals according to their interests and abilities is emphasized. When the views of the participants, which can be evaluated within the scope of the existential philosophical approach, are examined in general, it is seen that the teacher candidates care about an education system in which students can feel free, express themselves, and make students aware of their interests and abilities, and they bring some criticisms to the Turkish education system in this direction. When the views in the category of policy and ideology are examined in general, it is seen that political or ideological interventions are effective on the Turkish education system and that these interventions can cause problems in the system.

Discussion: When the views of pre-service teachers on the philosophical foundations of the Turkish education system are examined in general, it is seen that more views that can be evaluated within the scope of classical philosophical teachings, naturalism and pragmatism have been put forward. Criticisms were made about the changes in the Turkish education system, and the need for a permanent and deep-rooted system was expressed. In addition, criticism was made about the Turkish education system in terms of gaining basic values and skills. In this respect, it can be claimed that the views overlap with the traditional philosophical teaching. Conformity to the nature of the individual, freedom, an understanding that focuses on the student, education according to student interests and abilities, and views put forward within the scope of democracy emphasize the pragmatist or naturalistic aspects of education. It can be argued that a participant's view that educational content is scarce and taught slowly overlaps with Rousseau's (2018) view that the course of education should be gradual and slow, like the course of natural life. In addition to these views, dissatisfaction with the political and ideological pressures on the Turkish education system has also been expressed, and it has been claimed that such interventions lead to new problem areas. According to Gedikoğlu (2015), this situation has led to discontinuity in policies and waste of resources. In the study of Yılmaz and Altınkurt (2011) it is seen that a similar criticism was made towards the Turkish education system.

Conclusion and Suggestions: The multiple perspectives put forward by the pre-service teachers regarding the philosophical foundations of the Turkish education system show that they have an awareness of the philosophy of education. In every philosophical teaching, there are positive views in some aspects and negative views in some aspects. It can be said that enriching the philosophical perspective, dealing with educational activities by establishing a cause-effect relationship and making inquiries with the competence given by the information on the subjects of education can produce positive results in terms of the Turkish education system.